

לך לך תשפ"א

מנחת השר

הגיונות במשנתו של הגרש"ר הירש זללה"ה

עצמאות מוסרית

א. במצות לך לך נאמר לאברהם ללכת לארץ ישראל, האם זו בלבד היתה המטרה, או שמא בעצם היציאה ממקום הולדתו היתה מטרה נוספת.

גם טעם המקרא באתנחתא אצל בית אביך, מורה שיש ציווי מיוחד על היציאה לבד ההליכה אל הארץ, ומאידך לשון הליכה ולא יציאה מלמד על מטרה חשובה ולא על יציאה גרידה למען מטרה אחרת.

סדר היציאה גם הוא אומר דרשני, שהרי האדם יוצא לראשונה מהבית אחר כך מהעיר ורק אחר כך מהארץ, לעומת זאת לשון הציווי הוא להיפך, קודם מהארץ אחר כך מהעיר ובסוף מהבית.

ב. עוצמת השפעתה של הסביבה על האדם היא מהגדולות ביותר, השפעת הארץ היא הרחבה והעדינה ביותר, גדולה ממנה השפעת המולדת שהיא העיר, וגדולה ביותר היא השפעת הבית.

ג. רוח כל אותו הדור סתתה מתפקידה, עובדי האלילים של אותו הדור סגדו לכוח ולתאוה ולא שתו ליבם לבורא האחד והיחיד ולדרישותיו המוסריות.

גדולה מזו, דור זה היה דור הפלגה המתעלם מצרכיו ורצונותיו של היחיד ודורש ממנו לסגוד לכוח הכלל ולהתמסר אליו, דבר המקשה ביותר על יחידים לנהוג על פי הבנתם ואמונתם.

ה. אשר על כן, קודם לכל ציווי שהצטווה אברהם, אף קודם ההוראה ללכת אל הארץ אשר אראך, היה דרוש הניתוק מכל השפעה חיצונית, ומשום כך נצטווה להתנתק מהשפעת הארץ ויתרה מזאת מהשפעת העיר ולאחריו מהגדולה ביתר שזו השפעת הבית.

ו. רק כך, בניתוק מוחלט מהשפעת הסביבה יוכל אברהם לעבוד את הבורא בעצמאות מוסרית, ולעלות במדרגות הארץ אשר אראך.

